مقاله پژوهشی

طراحی بسته آموزشی دوره آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری: دوره رویش

فاطمه بخشی، مهناز آنتیک‌چی، زهرا نامجو، سارا حیدری*

چکیده

مقدمه: آشناسازی ناکافی دانشجویان پرستاری در زمان ورود به رشته می‌تواند به سردرگمی آنها و ترک تحصیل منجر شود. توسعه اصولی بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری جهت استفاده در یک دوره آشناسازی بدین‌منظور، می‌تواند به کاهش چالش‌های دانشجویان کمک کند. مطالعه حاضر با هدف طراحی بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری جهت اجرای دوره‌ای با عنوان اختصاصی رویش انجام شد.

روش‌ها: مطالعه حاضر براساس مدل ADDIE در سال ۱۴۰۲ و در دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی انجام شد. این مطالعه مراحل تحلیل، طراحی و توسعه بسته آموزشی جهت دوره رویش را گزارش می‌کند. در مرحله تحلیل، تحلیل فراگیران برای تعیین عناوین بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری صورت گرفت. در مرحله طراحی، جهت تعیین اهداف دوره، جلسات بحث گروهی متمرکز برگزار و داده‌ها تحلیل شد. در این دو مرحله، جهت مدیریت داده‌های کیفی از نرم‌افزار MAXQDA و جهت مدیریت داده‌های کمی از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. در مرحله توسعه محتوا، محتوای چندرسانه‌ای براساس موضوعات استخراجی تدوین شد. در نهایت و بعد از جمع‌بندی، بسته آموزشی دانشجویان جدیدالورود پرستاری نهایی شد.

نتایج: در مرحله تحلیل فراگیران، شش مضمون اصلی از تحلیل محتوای کیفی مصاحبه‌ها استخراج شد که راهنمای تعیین موضوعات کلی بسته آموزشی بود. سپس، دانشجویان و اساتید پرستاری با تکمیل یک پرسشنامه پژوهشگرساخته، نظر خود را در مورد عناوین و ویژگی‌های بسته اعلام کردند. تحلیل داده‌های حاصل از بحث گروهی متمرکز در مرحله طراحی، به تعیین اهداف یادگیری در حیطه‌های شناختی، نگرشی و تعیین نظریه یادگیری غالب دوره رویش انجامید. در مرحله توسعه، ۲۸ عنوان جهت بسته آموزشی نهایی شد.

نتیجه‌گیری: بسته آموزشی طراحی شده، برای اجرای دوره رویش می‌تواند به دانشجویان در هدف‌گذاری، آینده‌نگاری و ارتقای شخصی و حرفه‌ای در طی چهار سال تحصیل کارشناسی پرستاری کمک کند.

واژه‌های کلیدی: آموزش پرستاری، دانشجوی پرستاری، برنامه آشناسازی، دانشجوی جدیدالورود

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ اسفند ۱۴۰۳؛ ۲۴ (۲۰): ۱۷۷ تا ۱۸۵

DOI: 10.48305/24.0.177

مقدمه

مرحله‌ی گذر به دانشگاه یکی از تغییراتی است که سازگاری با آن برای دانشجویان جدیدالورود بسیار دشوار است(۱). دانشجویان جدیدالورود در مرحله‌ی گذر

* **نویسنده مسؤول:** دکتر سارا حیدری، (استادیار) گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران. S.heydari.287@gmail.com

دکتر فاطمه بخشی (استادیار) مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی، پژوهشکده بیماری‌های غیر واگیر، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران. (fateme.bakhshii@gmail.com)، مهناز آنتیک‌چی (مربی) مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی، پژوهشکده بیماری‌های غیر واگیر، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران. (m_anticchi@yahoo.com)؛ زهرا نامجو، (مربی) مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی، پژوهشکده بیماری‌های غیر واگیر، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران. (az.namjou@gmail.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۸/۳۰، تاریخ اصلاحیه: ۱۴۰۳/۱۰/۱۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱/۲۷

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]

[DOI: 10.48305/24.0.177]

به دانشگاه با عوامل تنش‌زای اجتماعی، تحصیلی و هیجانی متعددی روبرو هستند که برخی از این عوامل قابل مدیریت نبوده و به افت تحصیلی یا انحراف از تحصیل دانشجو منجر می‌شود(۲). تجربه سطوح بالایی از اضطراب در دانشجویان پرستاری طی سال اول تحصیل به دلیل آشنایی کم با رشته تحصیلی و انتظارات از آنها، منجر به عملکرد تحصیلی و حرفه‌ای نامناسب آنها در سال‌های آتی منجر می‌شود(۳). براساس متون، عدم شروع به کار در محیط بالین و یا ترک شغل در میان دانشجویان پرستاری و پرستاران در ایران و بسیاری از کشورهای دنیا به میزان زیادی وجود دارد(٤و٥). متون پرستاری یکی از دلایل مهم این قبیل رفتارها و پیامدها را عدم توجیه‌سازی و گذر مناسب دانشجویان پرستاری به محیط دانشگاهی پرستاری، حضور در محیط‌های بالینی، شوک واقعیت و عدم هدف‌گذاری صحیح از ابتدای ورود به حرفه عنوان می‌کنند(٦و٧). انجام مداخله مناسب برای کاهش اضطراب و سردرگمی درک‌شده در این دانشجویان، به کنترل این پیامدها کمک می‌کند(۸).

آشناسازی(orientation) را می‌توان به‌عنوان منبع حمایتی و راهی برای انتقال موفقیت‌آمیز دانشجویان از محیط قبلی یعنی مدرسه به دانشگاه درنظر گرفت. اهداف برنامه آشناسازی شامل آمادگی تحصیلی، تطابق شخصی و افزایش آگاهی دانشجویان از مواردی چون برنامه آموزشی، انتظارات برنامه و فرصت‌های تحصیلی و شغلی هستند(۹). اگرچه، برنامه‌های آشناسازی بخشی از فعالیت دانشگاه‌ها بوده است اما تا دهه‌های اخیر گزارشی از پیامدهای آن ارائه نشده است(۱۰). بوکر و همکاران(Booker & all) در مطالعه‌ای دریافتند، دانشجویانی که در برنامه‌های آشناسازی دانشجویان جدیدالورود شرکت می‌کنند، عموما از نظر تحصیلی بهتر از دانشجویانی عمل می‌کنند که در چنین برنامه‌هایی شرکت نکرده‌اند(۱۱).

برنامه‌های آشناسازی دانشجویان جدیدالورود فرصتی برای دانشجویان پرستاری فراهم می‌کند تا انتظارات برنامه کارشناسی پرستاری را شناسایی کنند و همزمان اهداف شخصی و فرصت‌هایی را برای غنی‌سازی توسعه شخصی و حرفه‌ای خود تعیین نمایند(۱۲). با توجه به تأثیری که چنین تجارب آشناسازی و انتقالی می‌تواند داشته باشد، ضروری است که برنامه‌های آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری به‌طور هدفمند و با تاکید بر تجربیات و نیازهای دانشجویان تدوین شود و بر نیازهای گذار خاص فراگیر جدید پرستاری تمرکز کند(۱۳).

تجربه حضور در برنامه‌های آشناسازی دانشجویان جدیدالورد پرستاری، به گذار بهتر دانشجوی پرستاری از نقش دانش‌آموزی به دانشجویی، پذیرش نقش‌های جدید حرفه‌ای، تصویرسازی مناسب از حرفه و آینده شغلی و ارتقای یادگیری خودگردان و معنادار دانشجو کمک می‌کند(۷). هرچند، در حال حاضر دوره‌های آشناسازی با استفاده از بسته‌های آموزشی مدون برای دانشجویان پرستاری جدیدالورود به خصوص در ایران اجرا نمی‌شود و اغلب دانشکده‌های پرستاری به برگزاری جشنی یک‌روزه یا برنامه‌ای چندساعته اکتفا می¬کنند. به‌طوری که دانشجویان پرستاری با بسیاری از فرصت‌های تحصیلی، شغلی، آینده‌نگاری، سبک مطالعه صحیح و سایر مسائل مهم تحصیلی و حرفه‌ای تا پایان دوره کارشناسی آشنا نمی‌شوند(١٤و١٥). تدوین بسته‌های آموزشی یکی از شیوه‌های نوین آموزشی است که به فراگیر اجازه می‌دهد تا زمان، چگونگی و مکان یادگیری را آزادانه انتخاب نموده و به فرآیند یادگیری باز کمک می‌کند(١٦). اثربخشی توسعه و به‌کارگیری بسته‌های آموزشی جهت ارتقای پیامدهای یادگیری و توانمندسازی پرستاران و دانشجویان پرستاری در مطالعات متعددی گزارش شده است(١٧و١٨). مطالعه حاضر با هدف طراحی بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری جهت اجرای دوره‌ای با عنوان اختصاصی رویش برای آشنایی و توجیه‌سازی این دانشجویان انجام شد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: 10.48305/24.0.177]

روش‌ها

این مطالعه از بعد روش‌شناختی، به‌صورت توصیفی- تحلیلی و از بعد زمانی، به‌صورت مقطعی انجام شد. ساختار اجرایی این مطالعه مبتنی بر مدل ADDIE و با هدف توسعه فرآیندهای آموزشی در حوزه آموزش دانشجویان پرستاری از مهر تا اسفند ۱۴۰۲ و با همکاری و مشارکت دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، طراحی و اجرا شده است. این مدل ساختاری منظم برای توسعه برنامه‌های آموزشی ارائه می‌دهد. همچنین، رویکرد نظام‌مند این مدل امکان شناسایی و اصلاح اشکالات موجود در محتوا را برای آموزش‌دهندگان از طریق دریافت بازخورد فراهم می‌سازد(۱۹).

مدل ADDIE فرایند آموزشی را با رویکرد سیستمی ترسیم می‌کند(۲۰). نام این الگو سرواژه‌های پنج گام آن است که رهنمودهایی پویا برای آموزشی مؤثر (به‌ویژه آموزش پرستاری) ایجاد کرده است(۲۱). این مدل شامل پنج مرحله است: ۱. تحلیل(Analysis)، ۲. طراحی(Design)، ۳. توسعه(Development)، ٤. اجرا(Implementation)، ٥. ارزشیابی(Evaluation). مراحل اجرا و ارزشیابی این بسته آموزشی در قالب دوره رویش در مطالعه‌ای دیگر ارائه خواهد شد. لذا، در این مطالعه به گزارش سه گام تحلیل، طراحی و توسعه می‌پردازیم.

مرحله ۱: تحلیل

تحلیل، یکی از اساسی‌ترین مراحل در مدل طراحی آموزشی ADDIE است. صاحب‌نظران گام‌های متعددی برای مرحله تحلیل متصور شده‌اند. در این مرحله به تحلیل فراگیران پرداختیم. تحلیل مخاطبین، ما را از نیازها و ترجیحات یادگیری فراگیران آگاه می‌سازد. یکی از اساسی‌ترین اجزای طراحی آموزشی، آگاهی در مورد این است که افراد چگونه یاد می‌گیرند(۲۰). برای انجام این گام از پژوهش، یک مطالعه کیفی انجام شد. جامعه پژوهش را دانشجویان پرستاری سال‌های اول تا چهارم و همچنین فارغ‌التحصیلان پرستاری تشکیل دادند. از فارغ‌التحصیلان به این دلیل در این مرحله استفاده شد که با توجه به تجربه بیشتر به شناسایی و تعیین موضوعات می توانستند کمک کنند. روش جمع‌آوری داده‌ها در این گام به صورت مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. برخی از سوالات مصاحبه شامل این موارد بود: "به عنوان دانشجوی پرستاری/ فارغ التحصیل پرستاری، فکر می‌کنید، در زمان شروع به تحصیل به چه اطلاعاتی نیاز داشتید؟"، "تمایل داشتید در آغاز تحصیل، چه چیزهای بیشتری از حرفه خود بدانید؟"، "فکر می‌کنید برنامه‌های آشناسازی در بدو شروع به تحصیل چگونه می‌توانند در آشنایی با حرفه و فعالیت‌های دانشجویی کمک‌کننده باشند؟". تمامی مصاحبه‌ها با استفاده از گوشی هوشمند ضبط شده و سپس کلمه به کلمه به فایل‌های متنی پیاده‌سازی شد. مصاحبه‌ها تا اشباع کامل داده‌ها ادامه یافت. داده‌ها براساس روش تحلیل محتوای قراردادی گرانهایم و لاندمن(Graneheim and Lundman) کدبندی شده و مفاهیم استخراج شد. این روش دارای ٥ مرحله است که شامل پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، استخراج و دسته‌بندی کدها تحت واحد فشرده، خلاصه و دسته‌بندی واحد فشرده و انتخاب برچسب، مرتب نمودن زیرطبقه‌ها براساس مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌ها و نهایتا انتخاب عنوان مناسب برای پوشش دسته‌های مستخرج می‌باشد(۲۲). تحلیل داده‌ها همزمان با جمع‌آوری داده‌ها و با استفاده از نرم‌افزار(MAXQDA10) صورت گرفت.

براساس کدهای حاصله و مطالعات کتابخانه‌ای، یک پرسشنامه حاوی موضوعات لازم برای بسته آموزشی توسعه یافت. پرسشنامه دارای ۱۳ گویه با پاسخ‌هایی به‌صورت طیف لیکرت از کاملا موافقم تا کاملا مخالفم بود (در فایل پیوست ۱ آمده است). رضایت آگاهانه در ابتدای پرسشنامه تکمیل می‌شد. از روش‌های آمار توصیفی برای بررسی داده‌ها استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲٦ مدیریت و تحلیل شد.

مرحله ۲: طراحی

مرحله طراحی در مدل ADDIE شروع سازماندهی

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: 10.48305/24.0.177]

استراتژی‌ها و اهدافی است که از مرحله تحلیل حاصل شد و جزئیات توانمندی‌های مورد انتظار از فراگیران و روش‌های ارزشیابی را مشخص می‌نماید(۲۰). در این مرحله اهداف یادگیری تدوین شد. اهداف یادگیری طبق طبقه‌بندی اهداف یادگیری بنجامین بلوم در دو حیطه شناختی و عاطفی نگاشته شد(۲۳). با توجه به اهداف رفتاری در دو حیطه، تعداد و ویژگی‌های فراگیران، موضوعات مورد نظر، هزینه‌ها، زمان، امکانات و محدودیت‌ها و قابلیت‌های سیستم مدیریت یادگیری(LMS: Learning Management System) دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، نظریه یادگیری غالب مورد استفاده مشخص و بر آن اساس بقیه گام‌ها تعیین شد. ویژگی‌های هریک از نظریه‌های یادگیری، نقش فراگیران، نقش مدرس، روش‌های آموزشی ترجیحی، روش‌های ارزشیابی ترجیحی توسط تیم تحقیق فهرست شد. در این گام از روش پژوهش کیفی و بحث گروهی متمرکز(FGD: Focus Group Discussions) استفاده شد. ابتدا مشارکت‌کنندگان به‌صورت هدفمند انتخاب و سپس به جلسه FGD دعوت شدند. مدعوین شامل سه فارغ‌التحصیل کارشناسی پرستاری (یک نفر از آنها دانشجوی نمونه کشوری و دو نفر دیگر از دانشجویان ممتاز بودند)، یک نفر دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، یک نفر دانشجوی پرستاری که سابقه افت تحصیلی داشت و دو نفر از اساتید پرستاری، یک نفر با مرتبه علمی استادیار و نفر دیگر با مرتبه علمی مربی بودند. رضایت‌نامه آگاهانه کتبی از مدعوین کسب شد. در مجموع دو جلسه FGD با حضور همه مدعوین برگزار شد. در جلسات FGD تعامل بین افراد مختلف شکل گرفته و پس از آن به شکلی پویا ادامه می‌یافت و اطلاعات غنی درباره موضوع مورد بحث جمع‌آوری می‌شد(۲٤). براساس راهنمای تدوین شده برای FGD، ابتدا سوال اصلی مطرح شد (برای توسعه بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری کدام اهداف یادگیری لازم است مد نظر قرار گیرند؟) و با توجه به نحوه پاسخگویی و تجربیات مشارکت‌کنندگان و روند جلسه، سوالات جزئی و کاوشی مطرح می‌شد. نتایج این گام از پژوهش شامل اهداف اصلی، اختصاصی، یادگیری شناختی و عاطفی بود.

مرحله ۳: توسعه

پس از مشخص شدن اهداف یادگیری و سرفصل‌ها در دو مرحله قبل، این مرحله در راستای توسعه بسته آموزشی انجام شد. محتوای آموزشی با استفاده از آیین‌نامه‌های دانشجویی، متون موجود، کوریکولوم آموزشی رشته و نظر خبرگان توسعه یافت. محتوای آماده شده در قالب یک کتاب (فایل الکترونیکی) در اختیار خبرگان شامل اعضای هیأت‌علمی پرستاری، مدیران آموزشی دانشگاه، چند نفر از مدیران پرستاری و تعدادی از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان پرستاری قرار گرفت. نظرات این افراد اعمال شد و تایید نهایی حاصل گردید.

نتایج

در این بخش یافته‌های سه مرحله تحلیل، طراحی و توسعه به تفکیک بیان می‌شود.

نتایج مرحله اول: تحلیل

فرآیند تجزیه و تحلیل داده‌های مصاحبه با ۹ مشارکت‌کننده شامل ٦ دانشجوی پرستاری و ۳ فارغ‌التحصیل جدید پرستاری، منجر به پیدایش شش مضمون شد. مضامین حاصل از تحلیل محتوای کیفی داده‌ها شامل "نقشه راه چهارساله تحصیلی"، "دانشجو فراتر از دانش‌آموزی"، "پرستاری در آینده به عنوان یک حرفه"، "فرصت‌سازی برای تحصیلات تکمیلی"، "جرقه‌های اولیه حرفه‌ای‌گری" و "عمق‌بخشی به دوره آشناسازی" بودند. به دلیل محدودیت در تعداد لغات، زیرمضامین و نقل‌قول‌های دانشجویان آورده نشده است. در گام بعد و توسعه پرسشنامه ۱۳ سوالی، جهت بررسی روایی صوری و محتوای پرسشنامه از پنل متخصصان شامل ۷ نفر از اساتید پرستاری استفاده شد. سپس، تعداد ۱۰٦ نفر دانشجوی پرستاری از ترم اول تا هشتم و پنج نفر از اساتید پرستاری پرسشنامه را تکمیل نمودند. نتایج حاکی از فراوانی بالاتر از ۸۰ درصد نظر کاملا

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: 10.48305/24.0.177]

موافق و موافق پاسخ‌دهندگان برای آشنایی با همه گویه‌های مطرح شده در پرسشنامه بود.

نتایج مرحله دوم: طراحی

براساس تحلیل داده‌های حاصل از FGD، اهداف یادگیری در حیطه‌های شناختی و نگرشی تدوین و نظریه یادگیری غالب دوره مشخص گردید. نظریه یادگیری غالب، نظریه شناخت‌گرایی تعیین شد. فایل پیوست ۲، مشخصات کلی دوره آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری: رویش (با تاکید بر اهداف) را نشان می‌دهد.

نتایج مرحله سوم: توسعه

در جدول ۲، عناوین نهایی بسته آموزشی طراحی شده دوره آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری: دوره رویش، پس از تایید نهایی خبرگان آمده شد.

جدول ۲: عناوین نهایی بسته آموزشی طراحی شده جهت دانشجویان جدیدالورود پرستاری: دوره رویش

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
۱	آشنایی با رشته پرستاری و تاریخچه رشته	۱۵	آشنایی با نهادهای پرستاری (داخل کشور)
۲	توسعه حرفه‌ای و مقاطع تحصیلات تکمیلی با نگاه به ایران و جهان	۱۶	سازمان نظام پرستاری
۳	فرصت‌های تحصیلی در مقاطع تحصیلی مختلف	۱۷	انجمن علمی پرستاران ایران
٤	رده‌های شغلی پرستاری	۱۸	انجمن علمی پرستاران قلب ایران
٥	آشنایی با جایگاه پرستاری ایران در تولید علم در منطقه و کشورهای پیشرفته	۱۹	خانه پرستار
٦	آشنایی کلی با دانشکده پرستاری و مامایی شهید صدوقی یزد	۲۰	بنیاد علمی و فرهنگی پرستاری دکترمداح
۷	نحوه تعامل با ریاست دانشکده و اساتید	۲۱	آشنایی با نهادهای پرستاری خارج از کشور
۸	نیمرخ تحصیلی دوره کارشناسی پرستاری	۲۲	شورای بین‌المللی پرستاران ICN
۹	مکان‌های آموزشی جهت واحدهای بالینی و عرصه	۲۳	انجمن پرستاران آمریکا
۱۰	فرآیندهای دانشکده پرستاری و مامایی	۲٤	انجمن بین‌المللی تشخیص‌های پرستاری آمریکای شمالی
۱۱	قوانین کارآموزی در دانشکده	۲٥	آشنایی با آیین‌نامه‌ها و فرآیندهای مهم مربوط به فعالیت‌های فوق برنامه دانشجویی
۱۲	آشنایی با انواع خدمات مشاوره‌ای در طی دوره تحصیلی	۲٦	آیین‌نامه جشنواره دانشجوی نمونه
۱۳	آشنایی با روش‌های مطالعه و یادگیری	۲۷	آیین‌نامه تسهیلات آموزشی پژوهشی و رفاهی ویژه استعدادهای درخشان
۱٤	روش‌های آموزشی و ارزشیابی در طی دوره کارشناسی پرستاری	۲۸	فرایندهای برگزاری برنامه‌های امور فرهنگی و فوق برنامه دانشگاه

بحث

مطالعه حاضر با هدف طراحی بسته آموزشی آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری برای آشنایی، توجیه‌سازی و توانمندسازی این دانشجویان در دانشکده‌های پرستاری و مامایی انجام شد. در این بسته آموزشی که طبق دانش ما برای اولین بار و براساس گام‌های مدل ADDIE توسعه یافت، تلاش شد محتوایی جامع برای آشناسازی دانشجویان نوورود پرستاری تدوین شود. این بسته به ابعاد مختلفی که دانشجویان نیاز به آشنایی با آنها دارند از قبیل، برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری، انتظارات برنامه، حرفه پرستاری، چشم‌اندازهای آینده حرفه‌ای و تحصیلی، منابع حمایتی در دانشگاه و فعالیت‌های فوق برنامه مهم دانشجویی می‌پردازد. در مطالعه‌ای که روبی(Rubbi) و همکاران، با هدف تعیین تصویر از پرستار در دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان، یک بسته آشناسازی تدوین و ارائه نمودند. نتایج این مطالعه نشان داد نمرات پرسشنامه نگرش به پرستاری در گروه مداخله که بسته آشناسازی را دریافت

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: 10.48305/24.0.177]

کردند، به میزان قابل توجهی افزایش یافت و دانش‌آموزان این گروه بیشتر از گروه کنترل تمایل به ادامه تحصیل در رشته پرستاری و همچنین توصیه به دیگران برای تحصیل در این حرفه را عنوان نمودند. نتایج این مطالعه، هم‌راستا با مطالعه حاضر، به اهمیت توسعه و اجرای بسته آشناسازی و توجیه‌سازی اشاره دارد(۱۰). همسو با این مطالعه، نتایج یک مطالعه مروری توسط بامبی(Bumby) نشان داد، توسعه مداخلاتی مبتنی بر شواهد مانند دوره‌های آشناسازی دانشجویان پرستاری در ابتدای تحصیل که به آنها در هدف‌گذاری مناسب برای سال‌های آتی کمک کند، می‌تواند به کاهش نرخ ترک تحصیل و یا عدم ادامه حضور در حرفه دانشجویان پرستاری کمک کند(۷).

عسکری و همکاران، در مطالعه‌ای به طراحی بسته آموزشی برای پرستاران جدیدالورود در مراکز درمانی پرداختند. در این مطالعه همسو با مطالعه حاضر از مدل ADDIE برای توسعه بسته آموزشی استفاده شد و براساس نظر خبرگان یک بسته آموزشی مبتنی بر نیازهای واقعی و درک شده پرستاران جدیدالورود توسعه یافت. هرچند، این مطالعه از نظر جامعه هدف با مطالعه حاضر متفاوت است(۱۸). در مطالعه دیگری که توسط پیربداقی و همکاران انجام شد، اثربخشی بسته آموزش مجازی توانمندی علمی پرستاران در مقابله با بحران کووید-۱۹ مورد آزمون قرار گرفت. در این مطالعه همسو با مطالعه حاضر یک بسته آموزشی چندرسانه‌ای توسعه یافت، هرچند گروه هدف مطالعه را پرستاران تشکیل دادند. نتایج این مطالعه حاکی از تاثیرات معنی‌دار بسته آموزشی بر توانمندی پرستاران بود(۲۵). در مطالعه‌ای با عنوان "به سرزمین عجایب خوش آمدید". تشریفات و مراسم یکپارچه‌سازی برای دانشجویان سال اول آموزش عالی و دروس برای آن مؤسسات، سامپایو(Sampaio) یک مطالعه کیفی با انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و تحلیل مستندات انجام داد. هدف از این مطالعه تعیین ادراک دانشجویان از اقداماتی بود که باید موسسات آموزش عالی جهت ادغام بهتر دانشجویان جدیدالورود با محیط دانشگاه، رشته تحصیلی و حرفه‌ای که دانشجویان برای آن آموزش می‌بینند، توسعه دهند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد، دانشجویان عنوان کردند توسعه دوره‌های آشناسازی در بدو ورود به درک آنها از موسسه به عنوان خانه دوم و آینده‌نگاری بهتر از حرفه خود منجر می‌شود. نتایج این مطالعه با اهداف مطالعه حاضر همسو بود، هرچند جامعه هدف آن تنها دانشجویان پرستاری نبودند(۲۶). از نقاط قوت مطالعه حاضر در توسعه بسته آموزشی و چندرسانه‌ای آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری، می‌توان به انجام تحلیل‌های وسیع با حداکثر تنوع ذی‌نفعان از رده‌های گوناگون شامل دانشجویان پرستاری در چهار سال تحصیلی، فارغ‌التحصیلان پرستاری، اساتید پرستاری و مدیران پرستاری اشاره نمود. از محدودیت‌های مطالعه حاضر، می‌توان به عدم امکان شناسایی نقاط قوت و ضعف بسته آموزشی به دنبال ارائه آن به دانشجویان جدیدالورود پرستاری پرداخت.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر در راستای توسعه یک بسته آموزشی دانشجویان جدیدالورود پرستاری انجام شد. توسعه چنین بسته‌هایی می‌تواند مسیر راه روشنی برای دانشجویانی که از محیط آموزشی مدرسه به محیط آموزشی دانشگاهی وارد می‌شوند و با تفاوت‌های بسیاری مواجه می‌شوند، فراهم آورد و سردرگمی‌ها آنها را کاهش دهد. لذا، پیشنهاد می‌شود که بسته آموزشی حاضر به عنوان محتوای آموزشی جهت دوره‌های آشناسازی دانشجویان جدیدالورود پرستاری در دانشکده‌های پرستاری و مامایی سراسر کشور مورد استفاده قرار گیرد. همچنین، توصیه می‌شود، اثربخشی اجرای این بسته آموزشی بر ابعاد مختلف عملکرد تحصیلی، حرفه‌ای، شایستگی‌ها و میزان بقای دانشجویان پرستاری در رشته و حرفه توسط

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: 10.48305/24.0.177]

پژوهشگران در سایر مطالعات بررسی شود.

قدردانی

نویسندگان از دانشجویان و اساتید پرستاری شرکت‌کننده در این مطالعه کمال تشکر را دارند. این پروژه با حمایت مالی مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی، تهران، ایران با شماره طرح ۴۰۱۰۱۹۲ مصوب ۱۴۰۱/۷/۱۰ انجام شده است و بدین‌وسیله از این مرکز سپاسگزاری می‌نمائیم. کد اخلاق: IR.NASRME.REC.1402.007

تضاد منافع: تعارض منافع وجود ندارد.

منابع

1. Hicks T, Heastie S. High school to college transition: A profile of the stressors, physical and psychological health issues that affect the first-year on-campus college student. J Cult Divers. 2008; 15(3): 143-7.
2. Harris RC, Rosenberg L, Grace O'Rourke ME. Addressing the challenges of nursing student attrition. J Nurs Educ. 2014; 53(1): 31-7.
3. Sparacino L, Diggle BS. Reducing perceived stress through an orientation program for nursing students entering their first nursing course. J Nurs Educ Pract. 2017; 7(9): 54.
4. Ashghali Farahani M, Ghaffari F, Oskouie F, Zagheri Tafreshi M. Attrition among Iranian nursing students: A qualitative study. Nurse Educ Pract. 2017; 22: 98-104.
5. Shawn P. Nurse Attrition. Am J Nurs. 2022; 122(10): 10.
6. Canzan F, Saiani L, Mezzalira E, Allegrini E, Caliaro A, Ambrosi E. Why do nursing students leave bachelor program? Findings from a qualitative descriptive study. BMC Nurs. 2022; 21(1): 71.
7. Bumby JC. Evidence-based interventions for retention of nursing students: A review of the literature. Nurse Educ. 2020; 45(6): 312-5.
8. Asghar zade AA, Meidani Z, Omidi A, Nezadi Niasar M, Rasti S. [Evaluation of Welcoming Ceremony on Removing Challenges of Freshmen's Transitional phase]. Journal of Jundishapur Education Development. 2014; 5(3): 199-206.[Persian]
9. Murphy LJ, Janisse L. Optimizing transition to practice through orientation: a quality improvement initiative. Clinical Simulation in Nursing. 2017; 13(11): 583-90.
10. Rubbi I, Pasquinelli G, Cremonini V, Fortunato F, Gatti L, Lepanto F, et al. Does student orientation improve nursing image and positively influence the enrolment of nursing students in the University? An observational study. Acta Biomed. 2019; 90(6-S): 68-77.
11. Booker KC. Building the Connection: An Evaluation of New Student Orientation at a Woman'College. J Orientation College Transition. 2006; 13(2): 5-9.
12. Hampton KB, Smeltzer SC, Ross JG. The transition from nursing student to practicing nurse: An integrative review of transition to practice programs. Nurse Educ Pract. 2021; 52: 103031.
13. Onieva-Zafra MD, Fernández-Muñoz JJ, Fernández-Martínez E, García-Sánchez FJ, Abreu-Sánchez A, Parra-Fernández ML. Anxiety, perceived stress and coping strategies in nursing students: a cross-sectional, correlational, descriptive study. BMC Med Educ. 2020; 20(1): 370.
14. Fazeldehkordi Z, khorsandi M, Roozbehani N, Ranjbaran M, Rajabi M. Application of Social Cognitive Theory for Predicting Stress in Non-Native New Students of Arak University Of Medical Sciences 2015-2016. Nursing and Midwifery Journal. 2018; 16(7): 517-26.[Persian]
15. Azizi S, Bagheri M, Karimi Moonaghi H, Mazloum S. [Comparison of the Effect of Two Educational methods of Jigsaw and Feedback on the Level of Satisfaction of Nursing and Anesthesia Students of Mashhad School of Nursing and Midwifery]. Research in Medical Education. 2021;12(4):16-28.[Persian]
16. Ahmed AH, Yakout SM, Tosson MM. Health Belief Model-based educational program about cervical cancer prevention on women knowledge and beliefs. Assiut Scientific Nursing Journal. 2022; 10(30): 51-60.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]

[DOI: 10.48305/24.0.177]

17. Mahmoud AE, Aboud SA, Abd El hakam EM, Ali FK. Effect of the educational package based on health belief model on nursing students' knowledge and attitude regarding human papillomavirus and cervical cancer. Journal of Nursing Science. 2021; 2(2): 809-28.
18. Askari A, Faizi F, Vafadar Z, Mollahadi M. [Designing a Training Package for New Nurses in Medical Centers]. Iranian Journal of Medical Education. 2023; 23 :176-184.[Persian]
19. Abuhassna H, Alnawajha S , Awae F , Mohamed Adnan MA , Edwards BI. Synthesizing technology integration within the Addie model for instructional design: A comprehensive systematic literature review. Journal of Autonomous Intelligence. 2024; 7(5): 1-28.
20. Adeoye MA, Wirawan KASI, Pradnyani MSS, Septiarini NI. Revolutionizing education: Unleashing the power of the ADDIE model for effective teaching and learning. Jurnal Pendidikan Indonesia.2024; 13(1): 202–209.
21. Luo R, Li J, Zhang X, Tian D, Zhang Y. Effects of applying blended learning based on the ADDIE model in nursing staff training on improving theoretical and practical operational aspects. Front Med. 2024; 11: 1413032.
22. Granheim UH, Lundman B. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse Educ Today. 2004; 24(2):105-12.
23. Grebin N, Grabovska S, Karkovska R, Vovk A. Applying Benjamin Bloom's taxonomy ideas in adult learning. Journal of Education Culture and Society. 2020; 11(1): 61-72.
24. Polit DF, Beck CH. Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. Pennsylvania Furnace, Pennsylvania: Lippincott Williams & Wilkins; 2008.
25. Pirbodaghi A, Rahmani A, Eebadi A, Khaghanizadeh M. Determine the effectiveness of virtual training package for nurse's scientific empowerment against Covid-19 crisis. Iran J Health Educ Health Promot. 2023; 11(1): 31-41.
26. José Sampaio de Sá M. 'Welcome to Wonderland'. Integration rituals and ceremonies for higher education first-year students, and lessons for institutions. European Journal of Higher Education. 2023; 13(3): 292-307.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]

[DOI: 10.48305/24.0.177]

Developing a Training Package for New Nursing Students: The Rooyesh Course

Fatemeh Bakhshi[1], Mahnaz Antikchi[2], Zahra Namjou[3], Sara Heydari[4]

Abstract

Introduction: *Nursing students' inadequate familiarization with the field can lead to dropping out. Developing an educational package for new nursing students to use in an introductory course can help reduce challenges. This study endeavored to develop an educational package for the orientation of new nursing students for the implementation of a course named Rooyesh.*

Methods: *This study was conducted based on the ADDIE model in the academic years 2023-2024 in the School of Nursing and Midwifery at Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, and reports the Analysis, Design, and Development of the educational package for the Rooyesh course. Responses were analyzed to determine the topics of the educational package. In the design phase, focus group interviews were conducted to determine the goals of the course and the data were analyzed. In so doing, MAXQDA was used to manage qualitative data. In the content development stage, multimedia content was compiled based on extracted topics. This way, the training package was finalized after summarizing.*

Results: *In analyzing the responses, six main themes were extracted from the qualitative content analysis of the interviews, which became a guide for determining the general topics of the educational package. Then, by completing a researcher-made questionnaire, nursing students, and professors expressed their opinions about the titles and features of the package. The analysis of the data gathered from focus-group interview in the design stage ushered in the determination of learning goals in the cognitive and attitudinal fields as well as the dominant learning theory of the growth course. In the development stage, 28 titles achieved for the educational package.*

Conclusion: *The educational package can help students in goal-setting, forecasting, and personal and professional improvement during the four years of bachelor's program for the students of nursing.*

Keywords: Nursing Education, Nursing Student, Orientation Program, New Student

Addresses:

1. Assistant Professor, Research Center for Nursing and Midwifery Care, Non-Communicable Diseases Research Institute, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Email: fateme.bakhshii@gmail.com
2. Instructor, Research Center for Nursing and Midwifery Care, Non-Communicable Diseases Research Institute, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Email: m_anticchi@yahoo.com
3. Instructor, Research Center for Nursing and Midwifery Care, Non-Communicable Diseases Research Institute, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Email: az.namjou@gmail.com
4. (✉) Assistant Professor, Department of Medical Education, Medical Education and Development Center, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran. Email: S.heydari.287@gmail.com

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]

[DOI: 10.48305/24.0.177]